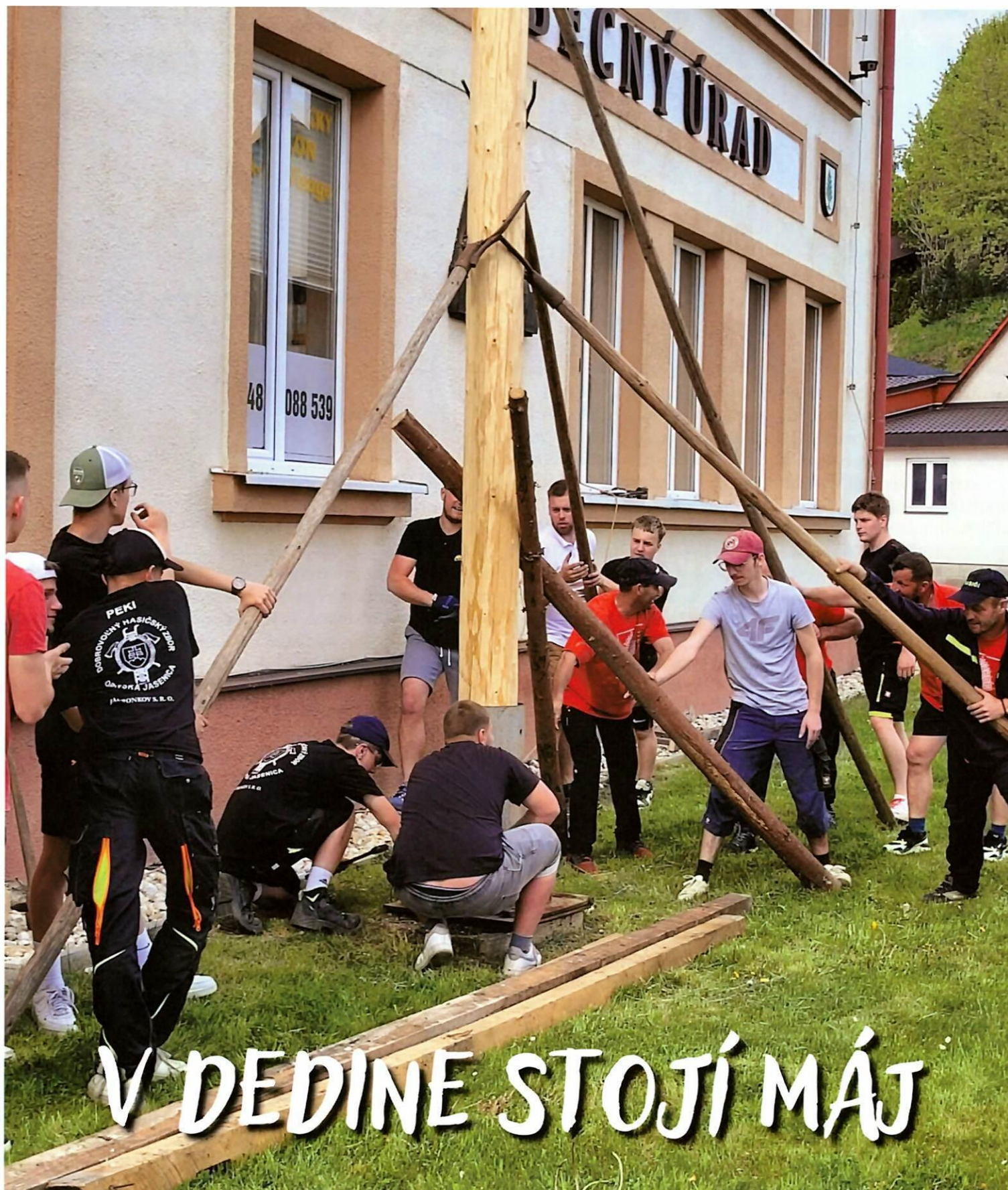

Jaseničan

OBČASNÍK VYDÁVANÝ OBEČNÝM ÚRADOM V ORAVSKEJ JASENICI

Ročník XV. | Číslo 1 | Máj 2025 | Nepredajné | noviny@oravskajasenica.sk | www.oravskajasenica.sk

V DEDINE STOJÍ MÁJ

Začal platiť nový stavebný zákon. Čo to znamená pre obyvateľov?

Od 1. apríla platí po takmer 50 rokoch nový stavebný zákon. Čo nám prinesie? Po novom bude zhotoviteľ, teda stavebná firma, nielen plnú zodpovednosť za kvalitu stavebných prác a použitých materiálov. Ak napríklad použije nekvalitný betón pri realizácii základov a tie následne popraskajú, bude povinný chybu odstrániť na vlastné náklady. Stavbyvedúci bude dohliadať na správnosť vykonávania stavebných prác a zabezpečiť, aby prebiehali podľa schváleného projektu a platných technických noriem. Ak zanedbá kontrolu a prehliadne chyby pri montáži či betónovaní, môže čeliť sankciám. Projektant bude zodpovedať za správnosť a bezpečnosť navrhnutého riešenia. Ak napríklad podcení statické požiadavky, alebo navrhne nevhodnú hĺbku základov, výsledné škody bude musieť nahradiť. Podobne to bude aj v prípade geodeta a statika. Ak vykonajú chybné merania alebo výpočty, ktoré povedú k narušeniu konštrukcie, môžu za to byť sankcionovaní. Nový stavebný zákon teda jasne definuje zodpovednosť jednotlivých účastníkov stavebného procesu. Ide o zásadnú zmenu, keďže doteraz

musel všetky dôsledky znášať stavebník, aj keď si na realizáciu projektu najal odborníkov. Nový stavebný zákon presne definuje kategórie stavieb a upravuje podmienky ich povoľovania. Rozlišuje pojmy ako drobná stavba, jednoduchá stavba a vyhradená stavba, pričom pre každú kategóriu stanovuje špecifické požiadavky na návrh, realizáciu a povoľovací proces. Pre stavby, ktoré nespádajú do uvedených kategórií, platia štandardné legislatívne podmienky. Pre skupinu drobné stavby sú upravené úľavy od štandardného režimu. Spočívajú v tom, že projekt stavby na ohlásenie má zjednodušený rozsah, nemusí ho vypracovať autorizovaný stavebný inžinier alebo autorizovaný architekt, stavebník môže zhotovenie stavby zabezpečiť svojpomocou. Pre uskutočnenie stavby ju postačí ohlásiť stavebnému úradu a nevyžaduje sa správne konanie o stavebnom zámere, nepodliehajú kolaudácii. Drobnou stavbou je vo všeobecnosti stavba, konštrukcia alebo výrobok a nemôže podstatne ovplyvniť svoje okolie, je pevne spojená so zemou a má maximálnu zastavanú plochu do 50 metrov štvorcových

a výšku do 5 metrov. Ide najmä o garáže, prístrešky, stavby na chov drobných zvierat, letné kuchyne, kôlne, sauny, úschovne, montované výrobky, stavby športových zariadení a ďalšie, ktoré sú podrobnejšie špecifikované v zákone nového stavebného zákona. Na druhej strane nie každá stavba do 50 metrov štvorcových a výšky do 5 metrov je automaticky drobná stavba. Ak spĺňa kritériá jednoduchšej stavby, podlieha povolovaciemu procesu ako jednoduchá stavba. Bytové domy do 300 m², vrátane tých s plochou do 50 m², vyžadujú rozhodnutie o stavebnom zámere a následnú kolaudáciu. Rovnaké pravidlá sa vzťahujú aj na rekreačné objekty, ktoré stavebný zákon zaraďuje medzi jednoduché stavby. Pre drobné stavby bude stavebné konanie zjednodušené, nevyžaduje sa konanie o stavebnom zámere ani kolaudácia. Postačí, ak ju stavebník ohlásí stavebnému úradu na predpísanom tlačive spolu s predložením projektu. Ďalšou požiadavkou je, že stavba musí byť na pozemku, ktorý je funkčne v územnom pláne určený na spôsob užívania, na ktorý sa má daná stavba užívať. Iné požiadavky a obmedzenia na umiestnenie stavby môžu vyplývať z osobitných predpisov, napríklad postavenie stavby v záplavovom území, v zosuvnom území, na poľnohospodárskej alebo lesnej pôde, požiarne bezpečnosť stavby, hygienické požiadavky a pod. Stavebný úrad, ak do 30 dní neoverí projekt overovacou doložkou a nevykoná žiadený úkon, tak nastáva fikcia súhlasu a má sa za to, že s vykonaním ohlásených stavebných prác stavebný úrad súhlasí. Táto fikcia sa neuplatní napríklad pri stavbách umiestňovaných na verejnom priestranstve či bližšie ako 2 metre k hranici susedného pozemku.

Odporúčame skôr ako sa niekto rozhodne niečo postaviť opýtať sa na stavebnom úrade – obci, čo je k tomu potrebné. Mobilný dom stavebný zákon priamo nepozná. Buď je dom stavbou a je pevne spojený so zemou, vtedy nie je mobilný, alebo je to výrobok na kolečkách alebo so zemou pevne nespojený a vtedy ide o hnutelnú vec, ktorá nepodlieha režimu stavebného zákona. Ak je výrobok vyrobený alebo zmontovaný v dielni, za jeho konštrukciu a montáž a spôsobilosť na užívanie na určený účel zodpovedá výrobca a je hnutelňou vecou nie stavbou (napríklad kontajner). Aby sa dal považovať za stavbu, musí byť pevne spojený so zemou niektorým zo spôsobov uvedených v zákone a v nadväznosti na to musí spĺňať základné požiadavky na stavby vrátane požiadaviek z hľadiska statického, požiarneho, hygienického, bezpečnostného, energetického, z hľadiska prístupnosti a v neposlednom rade z hľadiska súladu s územným plánom. Ak je teda taký výrobok (napríklad obytný kontajner) privezený na pozemok ako hnutelná vec, osadením na pozemok niektorým zo spôsobov uvádzaným v stavebnom zákone (spojenie pevným základom, upevnenie strojnými súčiastkami alebo zvarom o pevný základ v zemi alebo o inú stavbu, ukotvenie pilótami, zemnými skrutkami alebo lanami s kotvou v zemi alebo na inej stavbe, pripojenie na sieť technického vybavenia územia, umiestnenie pod zemou) sa stáva stavbou (napríklad aj stavbou na bývanie) a ako stavba už musí spĺňať všetky požiadavky (budovy na bývanie), bez ohľadu na skutočnosť, že jeho konštrukcie boli zhotovené pred osadením v dielni. Do pozornosti dávame aj, že nový stavebný zákon úplne vylučuje legalizáciu čiernych

stavieb, čo má pôsobiť preventívne a eliminovať zneužívanie, ktoré umožňoval starý stavebný zákon. Výrazne sa sprísňujú sankcie, pričom sa kladie dôraz na prevenciu. Ak niekto postaví dom bez povolenia, hrozí mu vyššia pokuta alebo dokonca povinnosť

stavbu odstrániť, čo by malo motivovať stavebníkov neporušovať stavebné predpisy. Dokonca sa rozširuje zodpovednosť za nelegálne stavby aj na zhotoviteľov stavieb, stavebný dozor a na stavbyvedúcich tak, aby tieto osoby nemali vôbec motiváciu sa zú-

častňovať na výstavbe takýchto stavieb.

Pri nerešpektovaní sa pokuty môžu ukladať opakovane a zvyšovať do výšky dvojnásobku pôvodnej sumy.

Stavby postavené do 31. marca 2025 sa budú dať zlegalizovať najneskôr do 31. 3. 2029.

Po tomto termíne to už nebude možné a budú sa musieť odstrániť, preto odporúčame všetkým vlastníkom hospodárskych stavov, rekreačných chat, rôznych prístreškov, terás, rodinných domov dať si svoje nehnuteľnosti do súladu so stavebným zákonom.

Obec vybaví zberný dvor d'alšou technikou

Obec získala dotáciu vo výške 120-tisíc eur na dovybavenie zberného dvora. „Potrebujeme kolesový viacúčelový nakladač s vlečkou, zabezpečíme si ďalšiu kosačku na kosenie väčších plôch, držiak s kontajnermi, lyžice na zeminu, bioodpad, veľký kontajner na zber oblečenia, kontajner na zber olejov,“ vymenoval budúce vybavenie zberného dvora starosta Karol Graňák. Obec sa bude finančne spolupodieľať 8 percentami z celkových nákladov. Starosta

informoval, že v súčasnosti projekt prechádza kontrolou verejného obstarávania.

Ďalších 15-eur samospráva dostala z enviroföndu. Použije ich na nákup malotraktora s viacúčelovým použitím. Poslanci schválili, že obec priplatí 20-tisíc eur, aby zabezpečila traktor so snehovou radlicou a frérou a zároveň technikou na štiepkovanie a posýpanie zimných ciest. Uľahčí a urýchli to obecné práce, ktoré doposiaľ vykonávali chlapi ručne.

V Oravskej Jasenici horel les

Takmer osemdesiat profesionálnych a dobrovoľných hasičov zasahovalo v marci pri požiari lesa v Oravskej Jasenici. "Na Operačné stredisko Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Žiline ohlásený požiar trávnatého porastu v obci Oravská Jasenica," povedala krajská hovorkyňa hasičov Mária Pohanková Zahatlanová. "Prieskumom sme zistili, že ide o požiar trávnatého porastu, ktorý sa rozšíril na lesný porast s rozlohou približne 30 hektárov." Profesionálom pomáhala vyše 50 dobrovoľných hasičov z DHZO Klin, Lokca, Mútne, Námestovo, Oravská Jasenica, Oravské Veselé, Ťapešovo, Vasilov, Vavrečka, Zákamenné a

Zubrohlava. Na miesto vyslali aj modul pozemného hasenia z Banskej Bystrice a vrtuľník ministerstva obrany.

Majiteľom rozsiahleho lesného porastu, na ktorom vznikol požiar, je miestne pozemkové spoločenstvo. "Predbežne vyčíslil škodu na viac ako 200-tisíc eur," informovala Mária Pohanková Zahatlanová.

Týždeň pred tým museli hasiči zasahovať v Oravskej Jasenici pri podobných požiariach dvakrát.

V oboch prípadoch vznikli na pozemkoch urbárneho spoločenstva. "Sú to porasty s mladými 10- až 15-ročnými stromami, medzi ktorými je vysoká suchá tráva," hovorí starosta.

Jasenica sa bude uchádzať o dotácie

Oravská Jasenica sa bude uchádzať o dotáciu na rekonštrukciu kultúrneho domu, chce znížiť energetickú náročnosť budovy. V rámci prestavby plánuje zaťepliť vonkajšie obvodové múry,

vymeniť strechu, okná, dvere, prestaviť vnútorné zariadenie. Samospráva sa pokúsi získať približne 750-tisíc eur. Projekt na zníženie energetickej náročnosti kultúrneho stánku ju už

vyšiel na takmer 30-tisíc eur. Obec podala zároveň projekt na vybudovanie vodovodu a kanalizácie v lokalitách Hlboké a Uhliská. Z enviroföndu sa pokúsi získať 800-tisíc eur.

„Problémom môže byť, že naša dedina je odkanalizovaná na 90 percent. Vo výzve dostanú prednosť obce bez kanalizácie. Napriek tomu stojí zato to skúsiť,“ povedal starosta Karol Graňák.

Pohrebisko sa rozšíri o stovku miest

Obec má problém s nedostatkom miesta na cintoríne. Rozhodla sa ho rozšíriť. Nad jestvujúcim pohrebiskom vytvorila novú terasovitú plochu. Vznikne tam zhruba sto prehĺbených jednohrobov. „Plocha je už zarovnaná, osadili sme druhú časť betónové-

ho oplotenia, dorobíme chodníky, vstupné brány a schody k jednej časti cintorína,“ povedal starosta Karol Graňák. Úprava cintorína by mala byť hotová budúci rok, samospráva zaplatí takmer 30-tisíc eur. V budúcnosti by mali pribudnúť aj špeciálne boxy určené na

ukladanie urien.

Obec má problémy s nedostatkom miesta na pohrebisku dlhodobo. Príbuzní pochovávajú pozostalých v starých rodinných hroboch, v súčasnosti sa na ňom nenachádza viac ako desať hrobových miest. „Ak by prišla nejaká pohroma, pandémie, mali by sme veľký problém,“ hovorí starosta. „Len za uplynulé dva mesiace nám v obci zomrelo osem ľudí. Obvykle máme do dvanásť pohrebov ročne.“

Obec pracuje aj na stavebnom povolení na výstavbu chodníka v nižnom konci od cintorína smerom na Námestovo. V súčasnosti rieši usporiadanie pozemkov pod budúci chodník. Do prác by sa chcela pustiť na budúci rok, či sa tak stane, bude závisieť od financií.

Futbalové ihrisko bude zavlažovať moderný systém

Obec dostala dotáciu vo výške 12-tisíc eur od Slovenského futbalového zväzu na vybudovanie moderného zavlažovacieho systému na hlavnom futbalovom ihrisku. Zavlažovanie sa bude na ihrisku budovať po skončení futbalovej sezóny v júni. Predpokladané náklady na zavlažovanie by nemali presiahnuť 18-tisíc eur. Presnú sumu sa obec dozvie po skončení verejného obstarávania

Dom smútku prejde čiastočnou obnovou

Z peňazí MAS Biela Orava Oravská Jasenica urobí stavebné úpravy v dome smútku. „Projekt sme mali pripravený, takže ho teraz

využijeme,“ povedal starosta Karol Graňák. Obec vymení na dome smútku okná, dvere, vstupy, zabezpečí odvlhčenie spodných múrov, zrekonštru-

uje časť elektriny. Pribudnú aj zmodernizované toalety s vonkajšími vstupmi.

Investícia by mala vyjsť na zhruba 30-tisíc eur, s ma-

lým percentom financovania obce.

Do júna by mali byť všetky práce na úprave domu smútku dokončené.

Bežci z Oravskej Jasenice dosiahli výborné výsledky

Pekný úspech na majstrovstvách Slovenska v horskom behu dosiahol Matej Graňák, keď skončil na piatom mieste. Trať pretekov mala dĺžku 26 kilometrov. Bežalo sa z Pezinskej

Baby na bratislavský Kamzík. Matej dosiahol výborné výsledky i v slovenskej ultramaratónovej lige, v zimnom horskom ultra maratóne v Uhrovci, kde vyhral celý pretek s dĺžkou tra-

te 51 kilometrov s prevýšením 2800 metrov. Vyhral aj ALS run Kozí kameň vo Svite s dĺžkou trate 45 km a prevýšením 1800 m. Srdečne gratulujeme.

Od začiatku roka absolvoval

niekoľko pretekov aj Jozef Kubizna, ktorý vo svojej kategórii dosiahol veľmi dobré časy. Maratón ČSOB Bratislava zabehol za 3:33:56, polmaratón v Kolárove za 1:35:21.

Matej Graňák

Jozef Kubizna

Zlato uniklo seniorom o vlások

**„Iba život, ktorý žijeme pre druhých stojí za to“
(Albert Einstein)**

Aktívni dôchodcovia sa zapájajú takmer do všetkých podujatí v obci i mimo nej.

Veľmi akčná je športová zložka základnej organizácie JDS. Najprv to bola Námetovská biela stopa. Pre chýbajúci sneh naše silné družstvo lyžiarov-bežkárov malo voľno. Súťažilo sa len v kategórii nordig-walking. Naši severskí chodci obstáli so ctou a umiestnili sa v duchu hesla „nemusíš zvíťaziť, stačí dôjsť do cieľa“. Ďalej nasledovala súťaž vo volejbale v Zubrohlave. Na tomto turnaji sme od jeho založenia nechýbali ani raz, pretože takú výbornú športovo-spoločenskú atmosféru, aká sa tam vytvorí, treba zažiť. Začiatkom marca sme sa zúčastnili stolnotenisového turnaja v Rabči. V tejto športovej disciplíne sme tiež

silní. Na turnaji nás reprezentovali štyria súťažiaci, 2 ženy a 2 muži. Zlato nám uniklo o vlások. Dve druhé miesta, jedno štvrté a jedno piate je vynikajúce umiestnenie. Začiatkom apríla nás 4-členné družstvo reprezentovalo na 10. ročníku Oravského regionálneho turnaja v kolkoch o pohár primátora mesta Trstená. Zo 17 družstiev skončili v strede štartovného poľa. Keď zoberieme do úvahy fakt, že kolky hrajú raz ročne, a to priamo na súťaži a bez tréningu predtým, tak uhratý výsledok stojí za pomyselný potlesk. V máji nás bude reprezentovať 6 jasenických športovcov-seniorov na Okresných športových hrách v Námestove v behu na 60 m, v hode granátom na cieľ, v kope na bránku cez prekážku a v streľbe zo vzduchovky. V prípade dosiahnutia dobrého výsledku postupujú na kraj-

ské športové hry, ktoré budú 17. júna.

Kultúrno-spoločenskú oblasť zastrešuje väčšinou spevácky zbor dôchodcov Jaseničanka pod vedením p. Vladimíra Jadroňa. Vystupujú nielen na domácich podujatiach, ale sú súčasťou programu aj v iných obciach. Môžeme menovať účinkovanie v rámci programu na plese v Hruštine, spievali vo františkánskom kláštore Rychwald v Poľsku, v programe pochovávaní basy a stavaní mája u nás v obci, pri rozlúčke na pohreboch, v DSS v Námestove a Lokci a pod.

Početné zastúpenie sme mali aj na prezentácii knihy a následne na besede s autormi knihy Otcovia a synovia vojny v námestovskej knižnici.

Koncom apríla využilo 43 našich členov skvelú ponuku a boli relaxovať v akvaparku Oravice. V máji časť seniorov absolvovala zaujímavú akciu

v Poľsku. Navštívili pútnické miesto Božej Matky Kráľovnej Podhalia v Ludzmierzi a Ružencové záhrady, ktoré svojou výnimočnou atmosférou a nádherou očarujú návštevníkov.

No a nakoniec nespomenúť veľkonočného zajaca by bol takmer „hriech“. Všetci vieme, že veľkonočné sviatky sú o niečom inom, ale keby hrdo nestál zajac na priestranstve pred obecným úradom, chýbal by nám. Už sme si zvykli na tohto dočasného dreveného obyvateľa obce. Že je stále taký fešák, za to môžeme poďakovať všetkým, ktorí sa starajú o jeho údržbu, inštalovanie, zloženie a celoročné uskladnenie.

Dôchodcovia robia, ako všetci vieme a vidíme, aj tie stále sa opakujúce a na prvý pohľad nezaujímavé, no dôležité činnosti v obci, ktoré slúžia nám všetkým.

Zo života materskej a základnej školy

SLÁVIK SLOVENSKO: Spevácka súťaž, ktorá drží pri živote hlas národa

Aj v čase, keď hudobné rebríčky ovládajú digitálne beaty a sociálne siete menia neznámych tínedžerov, si jedna súťaž drží miesto v srdci slovenského národa. Slávik Slovensko – súťaž v speve slovenskej ľudovej piesne – už desaťročia spája generácie

a pripomína, že sila piesne nie je len v tónoch, ale aj v koreňoch. Záujem o súťaž Slávik Slovensko v posledných rokoch opäť rastie. Tento rok sa do školského kola, ktoré sa uskutočnilo 6. mája 2025, zapojilo viac ako 30 žiakov vo veku 6 až 10 rokov. Aj

tento rok sa naše deti pripravili na chvíľu, keď pred porotou a publikom spolužiakov predviedli svoj jedinečný hlas, no najmä cit pre ľudovú pieseň. Pre mnohých z nich to bol prvý kontakt s pódium, pre iných pocta folklóru, ktorý sa doma spieval pri práci, žatve alebo pasení oviec.

V čase, keď sa mnohé tradície strácajú v hluku modernej doby, internetu, je práve spev tým, čo dokáže prežiť. Prenáša sa z generácie na generáciu, nepotrebuje elektrinu, len hlas a srdce. Súťaž Slávik Slovensko nie je len o speve. Deti sa cez piesne

učia jazyk, nárečia, históriu regiónov.

Výhercovia školského kola:

1. kategória 1. až 3. ročník
    1. miesto Klára Čierniková 1. A
    2. miesto Lilien Natšínová 1. B, Stela Čajková 2. B
    3. miesto Anastássia Drozdová 3. A a Lukáš Čajka 2. A
  2. kategória 4. ročník
    1. miesto Lukáš Laštík
    2. miesto Marcel Čiernik
    3. miesto Matej Hvolka
- Okresné kolo sa uskutočnilo 16. mája v Námestove. Našu školu reprezentovali Lukáš Laštík a Klára Čierniková.

Írsko, Ballymahon Vocational School

Financovaný
Európskou úniou

V dňoch 1. až 7. apríla sa šiesti žiaci našej školy zúčastnili zahraničnej mobility v írskej škole. Účastníci okrem zaujímavých výletov mali možnosť v praktických podmienkach komunikovať v anglickom jazyku, keďže boli ubytovaní v rodinách svojich rovesníkov. Prvého apríla a v prvý deň mobility prichádza šesť žiakov našej školy so svojimi pani učiteľkami na letisko do Bratislavy, aby spoločne v skorých ranných hodinách leteli do Dublinu a následne do Ballymahonu – našej partnerskej školy. Naše deti čakali ich hostiteľské rodiny, u ktorých trávili celý čas pobytu.

Druhý deň ich čakali zážitkové lekcie írskej kultúry s raňajkami a aktivity v GAELSKOM JAZYKU. Tiež sa zoznámili s írskym tancom. Plní očakávania sa presunuli do lesného dobrodružného parku Lough Key, kde sa zahrli na malých tarzanov. Večer strávili so svojimi kamarátmi pri družnom rozhovore a country tancoch. Nasledujúci deň žiaci so svojimi

mi rovesníkmi strávili v Ballymahon Vocational School team building games – aktivitami, po ktorých nasadli na kanoe a zdolávali pádlovaním Ballymahon Canal.

Takto prežili deň plný skvelých outdoorových aktivít, deti si budovali priateľské vzťahy cez wellbeing v rámci športu a spoločných zážitkov, spoznali čaro plavenia sa na kajakoch a cvičili angličtinu na každom kroku. Popoludnie zakončili horúcou čokoládou.

Posledný deň v školskom prostredí sa niesol spracovaním svojich zážitkov do denníkov a prezentáciou svojich skúseností. V tomto momente bolo možné zhodnotiť skutočnosť, či pobyt umožnil deťom získať okrem sociálnych zručností v cudzom prostredí aj zlepšenie komunikačných schopností v krajine, ktorej angličtina je materinským jazykom.

Sme veľmi hrdí na našich študentov... Tento týždeň medzi našimi írskymi kamarátmi sa výraznou mierou podieľal na celkovom zdokonalení ich angličtiny. Počas prezentácií predstavili získané vedomosti a zručnosti. A BOLI FANTAS-

TICKÍ. Po pracovnoaktívnom týždni žiaci navštívili dominantné miesto na západnom pobreží krajiny - CLIFFS of MOHER. Tieto útesy patria k najvyšším v Írsku. Ich výška dosahuje v najvyššom bode až 214 metrov. Ten sa nachádza pri vyhliadkovej veži O'Brien. Úžasné pobrežie vás už na prvý pohľad dostane svojou divokosťou. Nádherná príroda vám v prvom momente dá pocítiť, akí ste malí.

Cliffs of Moher sa objavili aj v jednej z častí Harryho Pottera, keď šiel hlavný hrdina spolu s Dumbledorom zničiť tajomný predmet horcrux. Za dobrého počasia je možné vidieť aj blízke Aranské ostrovy.

Ďalším výletným miestom bolo GALWAY, ktoré je známe ako srdce írskej kultúry. Každoročne sa tu organizuje veľký počet festivalov, osláv či rôznych iných kultúrnych podujatí. Je označované aj ako „najviac írske mesto zo všetkých írskych miest“, a to z jednoduchého dôvodu – je to pravdepodobne jediné miesto, kde budete írsky jazyk počuť na každom kroku... Je živou zmesou hudby, umenia kultúry, ale aj mladosti. Vďaka

tomu, že je domovom Írskej národnej univerzity, natrafíte tu nielen na domácnosti, ale aj na mladých študentov. Turisti sa sem vydávajú aj pri zdolávaní slávnej Divokej atlantickej cesty (scénickej jazdnej cesty), ktorá sa rozprestiera na 1500 kilometroch pobrežia západného Írska.

Návšteva írskych študentov

Dňa 12. apríla sme plní očakávania čakali na našich hostí z Írska. Po srdečnom zítaní a chutnom obede sa rozišli naši priatelia do svojich hostovských rodín.

Ráno v utorok sa začal náš

spoločný program spoznávania školy, obce a okolia. Po prehliadke sme si trochu zasúťažili. Športový deň im priniesol veľa spoločnej zábavy a netradičných športov, ktoré si žiaci užili v nenútenej konverzácii v anglickom jazyku. Ďalší deň sme strávili v škole a neformálne pri adrenalínových aktivitách. Najskôr sme našich írskych kamarátov previedli hodinou slovenčiny, vyskúšali si ako sa predstavujú v našom jazyku a naučili sa pár našich obľúbených slov. Potom sme sa presunuli do Veľkej Rače - Ošadnice, kde sme si užili kopec adrenalínu. Hneď na začiatok výstup na kopec Dedovka, kde nielen deti, ale aj naši írski kolegovia si vyskúšali bobovú dráhu, lukostreľbu a kopec aktivít v prírode. Hlad sme zahnali opekačkou pri ohnisku. Nakoniec sa pár odvážlivcov z kopca zviezlo na kárach a

horských kolobežkách. Celý deň na čerstvom vzduchu nabitý aktívnym pohybom a adrenalínom ...toto je tiež WELLBEING.

Vo štvrtok sme im chceli ukázať, čím sa Slovensko môže popýšiť. Strávili sme ho vo Vysokých Tatrách na Hrebienku, kde naši írski kamaráti zažili aj dážď, aj sneh, aj slniečko. Ako sa vraví, každé počasie je skvelé, keď si dobre oblečený. Cestou okolo Vodopádov Studeného potoka sme sa vybrali do Rainerovej útulne.

Po výdatnej prechádzke nás dole čakalo naše národné jedlo - Bryndzové halušky. Bola to pre nich určite zaujímavá skúsenosť...

Popoludnie sme strávili v termálnom parku Bešeňová, kde sme sa zohriali v horúcich prameňoch, ktoré sú tiež veľmi typické pre Slovensko. Deti si pri šantení vo vode užili množstvo zábavy a ur-

číte si odtiaľ odnášajú veľa krásnych spomienok.

Posledný deň sa niesol v duchu zdieľania spoločných prezentácií a srdečných konverzácií. Na záver boli našim írskym priateľom odovzdané certifikáty.

Ďakujeme za neformálny spôsob vyučovania anglického jazyka v praktickom prostredí. Okrem toho patrí všetkým rodičom obrovské ďakujem za starostlivosť, bohatý poobedňajší program a za srdečné prijatie do ich domovov. Bez pomoci našich šikovných kolegov a pani kuchárky by tento projekt nemohol byť zadarmo zrealizovaný - obetovali svoj čas, svoje schopnosti a dali do toho aj srdce.

Naša škola sa zapojila do projektu s írskou školou, aby sa naučila realizovať do praxe WELLBEING. Wellbeing - povedané jednoducho cítiť sa dobre a byť prijatý v kaž-

dej situácii a na akomkoľvek mieste. Toto všetko spolu zažili naše a partnerské deti v praxi počas celého týždňa. S radosťou môžeme konštatovať, že deti túto úlohu zvládli excelentne.

Rozlúčka bola veľmi dojímavá, plná slz, ale aj nádeje na ďalšie spoločné stretnutie.

Podobne v júni nás navštívia deti z Českej republiky, s ktorými budú naši žiaci spolupracovať pri objavovaní prírodných javov a bohatstva slovenskej prírody. Tieto aktivity budú mať pokračovanie v budúcom školskom roku 2025/26, keď naši žiaci budú spoznávať zákutia Moravského krasu.

Keďže vzájomná spolupráca nie je závislá na znalosti cudzieho jazyka, výber žiakov práve pre túto mobilitu bude prebiehať podľa kritérií, ktoré budú založené najmä na správaní žiaka, jeho ochote a záujme podieľať sa aj na mim školských aktivitách, čím budú uprednostnené aj deti, ktoré nedosahujú vynikajúce študijné výsledky.

Vďaka schváleniu nových finančných prostriedkov Národnou agentúrou pre Erasmus plus, budeme môcť aj v novom školskom roku pokračovať v mobilitách.

Školáci sa zoznámili s Osvienčimom

Dňa 25. marca sa žiaci 8. a 9. ročníka zúčastnili exkurzie do Osvienčimu a Krakova.

Mali možnosť spoznať miesta spojené s ťažkou témou našej minulosti, ktoré ich hlboko zasiahli.

Sprevádzala ich výborná sprievodkyňa, ktorá ich obohatila o veľké množstvo zaujímavých informácií a skutočných príbehov.

V Krakove videli veľa pamiatok v historickom centre mesta.

Žiaci využili aj možnosť nákupu v obchodnom centre.

Deviatáci majú za sebou testovanie

Testovanie, ktoré sa konalo 19. marca, môže podať určitý obraz o vedomostnej úrovni a miere dôležitých matematických a jazykových kompetencií žiakov 9. ročníka. Práve títo žiaci neboli testovaní v rámci Testovania 5 z dôvodu dištančného vzdelávania covidového obdobia. Väčšina testovacích úloh zo SJL bola zameraná na čitateľskú gramotnosť, čiže získavať a objektívne vyhodnocovať informácie z textov, tabuliek a pod. Túto kompetenciu bolo možné sledovať aj v matematických zadaniach, kde bolo potrebné matematický, resp. logický výsledok prehodnotiť

z pohľadu požadovaného zadania. Aj 5. a 12. máj boli pre väčšinu deviatakov dňami, keď museli preukázať svoje schopnosti spravidla z hlavných vzdelávacích predmetov - slovenský jazyk a literatúra a matematika - s cieľom dostať sa na vysnívanú strednú školu. Výkon žiaka často pri akomkoľvek overovaní vedomostí a zručností, ktorému je priradená významná dôležitosť, ovplyvňuje nielen reálny stav vedomostí a zručností, ale aj psychická pohoda žiaka v danej chvíli, schopnosť pracovať pod tlakom a stresom, dispozícia správne vyhodnocovať

informácie a údaje najmä z pohľadu čitateľskej gramotnosti, snaha žiaka podať čo najlepší výkon a pod. Vo faktickom ponímaní Testovania 9 dosiahli naši žiaci priemernú úroveň zo slovenského jazyka a literatúry 61,6 %, čo je v porovnaní s priemernou úspešnosťou SR o 1,6 bodu % lepšie a z matematiky 67,3 % oproti priemernej úspešnosti SR 57,4 %. Dôležité však zostáva, ako sa dokážu práve títo žiaci v živote popasovať nielen s budúcimi študijnými problémami, ale hlavne s rôznymi životnými situáciami, a to tak, aby sa posilňoval ich charakter pozitívnym smerom.

Na mieste, kde sa čas zastavil, sa piatáci ponorili do tajomstva mokradí

Nie každý deň sa človek ocitne na mieste, kde zem pamätá ešte dobu ľadovú. My sme to však zažili dňa 30. apríla v sprievode výnimočnej Zuzky Kertysovej zo Správy CHKO Horná Orava. S deťmi sme navštívili Klinské rašelinisko, jedno z najvzácnejších prírodných území Oravy.

Rašeliniská sú ako tichí hrdinovia krajiny – nenápadné, no nesmierne dôležité. Fungujú ako obrovské prírodné špongie – dokážu zadržať neuveriteľné množstvo vody a tým regulovať klímu a zadržiavať uhlík, čím pomáhajú zmierňovať dopady klimatickej krízy. Klinské rašelinisko má pritom úcty-

hodný vek – podľa odborníkov vzniklo pred 10- až 14-tisíc rokmi, keď sa posledný ľadovec stiahol z našich končín. Deti boli ušasnuté – doteraz si asi mysleli, že staré je len niečo, čo nájdeš v podkroví.

Počas výpravy sme spoznali život v extrémnych podmienkach, kde rastliny a živočíchy prežívajú v kyslom, chladnom a málo výživnom prostredí. Dotkli sme sa hebkých vankúšikov rašelinníkov – rastlín, ktoré tvoria srdce každého rašeliniska. Niektoré deti si dokonca dovolili vyžmýkať ich ako malé prírodné špongie – a nestačili sa čudovať, koľko vody v sebe dokážu zadržať.

Výlet však nebol len o faktoch. Senzorické zážitky boli rovnako silné – obklopila nás omamná vôňa rojovníka močiarného, typickej rašeliniskovej rastliny, ktorej vôňa je síce nádherná, ale zároveň mierne omamná a v minulosti bola využívaná aj na odpudzovanie hmyzu. Bolo to ako vstúpiť do prírodného parfumu ukrytého v tichu divočiny.

A keď už hovoríme o kuriozitách – nezabudnuteľné bolo aj rozprávanie o čučoriedke barinnej, ktorú miestni volajú šalenica. Nie je to totiž len taká obyčajná čučoriedka – jej plody môžu byť mierne omamné, a preto sa s nimi žartom spája

nejedna oravská legenda.

Deti pochopili, že rašelinisko nie je len akási mokrá lúka, ale prepracovaný ekosystém s prepojenými vzťahmi medzi rastlinami, živočíchmi a vodou. Hovorili sme aj o tom, ako ho ohrozuje ťažba, odvodňovanie, ale aj neuvážené kroky človeka. O to dôležitejšia je edukácia a zážitok priamo v teréne – lebo to, čo si človek v prírode zažije, to si aj váži.

A hoci sme sa vrátili trochu premočení, nikomu to neprekážalo. Práve naopak – voda v topánkach bola tou najlepšou správou. Znamená to, že rašelinisko žije. A keď rašelinisko žije, môže pomáhať žiť aj nám.

Malí umelci vzdali hold mamám

Sála kultúrneho domu v Oravskej Jasenici sa v nedeľu 11. mája naplnila radosťou, smiechom a dojatím. Pri príležitosti Dňa matiek si deti zo základnej a materskej školy pripravili predstavenie, ktoré bolo nádherným prejavom lásky a vďačnosti všetkým mamám. Program otvoril starosta Karol Graňák slávnostným príhovorom.

Pod taktovkou pedagógov si deti nacvičili pestrý program plný hudby, tanca, spevu a divadelných scénok. Najmenší škôlkari očarili publikum veselými básničkami a pesničkami a nechýbali ani folklórne prvky, v ktorých deti predviedli krásu slovenských ľudových tradícií. Žiaci základnej školy už predviedli

tance, básne, hru na hudobných nástrojoch či nádherný spev. Každé vystúpenie sprevádzali vrúcne úsmevy a pohľady mám, ktorým bol tento program venovaný.

Predstavenie detí opäť potvrdilo, že láska medzi deťmi a ich mamami je nezlomná a každý prejav vďaky má obrovský význam.

Veríme, že v rovnakej slávnostnej atmosfére sa stretne opäť o rok.

Ďakujeme obecnému zastupiteľstvu za spoluprácu, ochotným pani učiteľkám v materskej a základnej škole za originalitu nápadov, trpezlivosť, nadšenie pre prácu s deťmi a očarujúcu výzdobu a Lukášovi Laštíkovi za dôležité ozvučenie.

Medzinárodná súťaž Leonardo

Dňa 24. apríla sa konala medzinárodná súťaž, ktorá sa organizuje už 27 rokov, tentoraz Konkurs wiedzy ogolnej Leonardo 2025 v obci Swinna Poreba.

Zúčastnilo sa na nej 11 žiakov z okolitých obcí, ktoré patria do Združenia Babia Hora.

Našu školu reprezentoval Adam Kriš, žiak 9. A triedy.

Vesmír očami detí

Do 40. ročníka celoslovenskej výtvarnej súťaže „Vesmír očami detí“, ktorú organizuje Slovenská ústredná hvezdáreň v Hurbanove, sme sa zapojili so žiakmi 5. ročníka. Naši žiaci vytvorili množstvo krásnych prác, poslať sme však mohli len desať.

Práca našej žiačky - Sofie Ferancovej - sa v okresnom kole umiestnila na 4. hodnotenom mieste v kategórii 5. - 9. ročník a postupuje do celoslovenského kola, ktoré sa uskutoční v Hurbanove. Zároveň bola Sofia pozvaná na slávnostné odovzdávanie cien v priestoroch Domu kultúry v Námestove 20. mája.

Biologická olympiáda kategórie D

Na tohtoročnej biologickej olympiáde kategórie D nás úspešne reprezentovali 3 šikovné žiačky zo 7. ročníka Alica Horňáková, Laura Hvol'ková a Karolínka Matisová.

Laura a Alica súťažili v teoreticko-praktickej časti, kde si svoje vedomosti a zručnosti z biológie zmerali v konkurencii 16 súťažiacich. Alicka sa stala úspešnou riešiteľkou a Laura sa umiestnila na krásnom 2. mieste. Obe ukázali, že biológia im nie je cudzia.

Karolínka sa rozhodla súťažiť v posterovej časti, kde predviedla svoju prácu na tému: Zdravý životný štýl u 12 - 14-ročných žiakov. Prostredníctvom dotazníka, výpočtu BMI a analýzy stravovacích denníkov hodnotila návyky svojich spolužiakov. Zistila veľmi veľa zaujímavých informácií.

Karolínka za svoj projekt získala pekné 3. miesto z piatich súťažiacich a ukázala, že ju zaujíma nielen teória, ale aj reálne problémy, ktoré sa týkajú nás všetkých.

Geografická olympiáda - okresné kolo

Dňa 11. marca sa uskutočnilo okresné kolo Geografickej olympiády v Námestove. Cieľom Geografickej olympiády je rozvíjať záujem žiakov o geografiu ako nosného predmetu poznávania krajiny a prírody. Naši žiaci súťažili v kategóriách E, F, G. V kategórii G (4. - 5. ročník) zastupoval našu školu Michal Kurták z 5. A. Spomedzi 34 súťažiacich sa umiestnil na peknom 8. mieste ako úspešný riešiteľ.

Matej Rusnák zo 6. A súťažil obsadil 22. miesto v kategórii F (6. a 7. ročník), pričom v tejto kategórii súťažilo 36 žiakov. V najvyššej kategórii E (8. a 9. ročník) súťažil Filip Prielomek z 8. A, ktorý ako úspešný riešiteľ skončil na 1. mieste. Spolu s ním bojovalo o umiestnenie v tejto kategórii 24 žiakov.

Geografická olympiáda - krajské kolo

Krajské kolo 53. ročníka Geografickej olympiády kategórie E (8. a 9. ročník ZŠ, 3. a 4. ročník OG) sa konalo 15. apríla na katedre geografie PF KU v Ružomberku, ktorého sa zúčastnilo 31 žiakov. Našu školu reprezentoval aj Filip Prielomek, žiak 8. A triedy. Svojimi praktickými geografickými zručnosťami, vedomosťami monotematickej časti, ktorá bola venovaná rekreačnému, kultúrnemu a poznávaciemu cestovnému ruchu na Slovensku a teoretickej časti zameranej na Kotliny Slovenska, Najväčšie mestá Slovenska, Vodstvo Európy, Dopravná sieť Slovenskej republiky a Geografia Mexika získal 2. miesto.

Ďakujeme Filipovi za úspešnú reprezentáciu školy a držíme mu palce na celoslovenskom kole, ktoré sa uskutoční v Tatranskej Lomnici v dňoch 23. - 24. mája 2025. Okrem tém z predchádzajúcich kôl musí Filip ešte detailnejšie zvládnuť aj tému Stredná Amerika a Veľké Antily.

Naše biologické zlato – Adam Kriš

Adam Kriš dosiahol vynikajúci úspech v krajskom kole biologickej olympiády, kde si v konkurencii 21 súťažiacich vybojoval prvé miesto. Súťaž sa konala na Gymnáziu Jozefa Lettricha v Martine a preverila nielen teoretické

vedomosti ale aj praktické zručnosti súťažiacich.

Adam sa so všetkými úlohami popasoval s prehľadom a svojim výkonom presvedčivo dokázal, že biológia je jeho silnou stránkou. Za týmto úspechom stojí nielen ta-

lent, ale aj vytrvalá príprava a výrazný záujem o prírodné vedy.

Srdečne mu blahoželáme a veríme, že jeho príbeh bude inšpiráciou pre všetkých žiakov, ktorí chcú posúvať svoje hranice.

Okresné kolo atletiky

Naši mladší žiaci sa zúčastnili okresného kola v atletike dňa 30. apríla v atletickom areáli Námestovo.

Našu školu reprezentovali štyria žiaci Jakub Kriš, Lukáš Žofaj, Jakub Špigura a Lukáš Čiernik. Mladšie žiačky boli zastúpené Biankou Bineko-

vou, Dorotou Kubiznovou, Alexandrou Miklátkovou a Karolínou Freimane. Súťažili v rôznych atletických disciplínach so školami v okolí: 4x60 m, 60 m, 300 m, 600 m, skok do výšky, skok do diaľky, vrh guľou a hod Vortexovou raketkou. Ako jednotlivci sa najlep-

šie umiestnila Karolínka Freimane, ktorá obsadila krásne 1. miesto vo vrhu guľou. Saška Miklátková sa umiestnila na peknom 6. mieste v behu 300 m z pomedzi 40 účastníčok. Jakubko Špigura v behu na 600 m obsadil pekné 10. miesto medzi 40 účastníkmi. V štafete 4x60 m dievčatá obsadili 10. miesto. V celkovom hodnotí za družstvo obsadili chlapci 17. miesto a dievčatá 12. miesto.

Ďakujeme všetkým účastníkom za odvalu a nadšenie pre účasť v atletických disciplínach, pretože táto oblasť športu nedáva našim deťom dostatočné možnosti, aby sa v nej zdokonaľovali pre chýbajúci atletický areál.

Basketbalová liga

V mesiaci apríl sa na našej škole odohrala basketbalová liga žiakov druhého stupňa. Prihlásilo sa sedem tímov: Kinder mafia, Shein kids, Krasavice na Dunaji, Rizzleri, Slay mafia, Lakers, Baletky. Celkovo spolu odohrali 21

zápasov, systémom každý s každým.

Na treťom mieste sa umiestnili Baletky. Na druhom mieste Shein kids a na krásnom prvom mieste skončili Rizzleri: Mária Poláková, Viktória Lovasová, Hugo Ko-

valčík, Adam Kriš, Adam Binek, Jakub Polák, Patrik Čajka. Výhercom blahoželáme. Ďakujeme p. učiteľovi Jozefovi Vajdeckovi za čas a nadšenie, ktoré venoval našim žiakom, čím spoločne prispeli k spestreniu voľného času.

Olympijský deň: šport, radosť a priateľstvo

Naša športová hala sa v piatok, 2. mája premenila na dejisko malých olympijských hier. Väčšina žiakov druhého stupňa sa s nadšením zapojili do aktivít, ktoré boli plné

športových výkonov, smiechu a hlavne skvelej zábavy. Tak ako aj v predchádzajúcich dňoch, kedy jednotlivé triedy medzi sebou bojovali v ringu, tak aj v tento deň už

od rána bolo cítiť vo vzduchu napätie a očakávanie. Triedy sa zmenili na farebné tímy, pripravili si vlastné vlajky a taktiež super hymny. Po slávnostnom otvorení sa rozbehli rôzne športové disciplíny: hod na kôš, volejbalové prihrávky, badminton, tlačenie predmetu, skákanie vo vreci, hádzaná, kop na bránu, kvíz, švihadlo a lyžica v ústach.

Medzi jednotlivými súťažami si mohli žiaci oddýchnuť pri hudbe alebo sa občerstviť. Všetky disciplíny prebiehali v duchu fair-play a vzájomného povzbudzovania.

Hoci každý chcel vyhrať, naj-

dôležitejšia bola radosť z pohybu a spoločného zážitku.

Na záver Olympijského dňa 2025 nasledovala tombola, slávnostné vyhodnotenie a odovzdávanie medailí a putového pohára. Tento rok to boli ôsmaci, ktorí si hrdo a zaslužene odnášali výhru. Uznánie patrí aj všetkým ostatným, ktorí sa s chuťou zapojili do športového zápolenia a ukázali svojho športového ducha. Olympijský deň bol skvelou príležitosťou nielen na netradičné pohybové aktivity a súťaženie, ale aj na posilnenie priateľstva a tímovej spolupráce.

Škôlkari navštívili Muránsku planinu

Naši predškôláci mali možnosť zúčastniť sa zážitkovej exkurzie v samotnom srdci Muránskej planiny pod Muránskym hradom, kde sa v otvorenej prírode nachádza sysľovisko. Deti mali možnosť vidieť najväčšiu kolóniu voľne žijúcich sysľov na Slovensku. Tieto malé stvorenia sa nebáli prísť si po maškrtu priamo z rúk detí a nechali sa aj pohladieť. Sysle tu obývajú spoločnú ohradu so so-

máríkmi, ktoré tiež nepohrdli maškrtou. Nachádza sa tam aj rodinný park Obrovisko s rozprávkovo-náučným chodníkom, drevenými sochami obrov, megalavičkou, minizoo s hospodárskymi zvieratami, alpákami a poníkmi, lavičkami s krásnymi výhľadmi. Deti aj napriek skorému vstávaniu boli plné energie, nadšenia a radosti, ktorú im táto exkurzia priniesla.

Deti sa učili plávať

V apríli sa deti z materskej školy zúčastnili plaveckého výcviku, ktorý absolvovali v neďalekom ALTISE. Plavecké kurzy podporujú vývoj detí po psychomotorickej stránke, prispievajú k lepšej koordinácii pohybov, blahodárne pôsobia na imunitný systém, stravovanie a spánok. Veľkou

výhodou programu bola aj možnosť využitia telocvične a posilňovne, z čoho mali deti veľkú radosť.

Plavecký výcvik bol sčasti financovaný z dotácie z ministerstva školstva. Ďakujeme aj starostovi a obecnému zastupiteľstvu za finančnú podporu pohybovej aktivity.

